

Valorizacija crnogorskih katuna kroz održivi razvoj poljoprivrede i turizma

KATUN

Uvod

Ovo je drugi bilten KATUN projekta. Cilj je projekta da stvori bazu znanja za održivost planinske poljoprivrede i poveća njenu konkurentnost, da očuva važan dio kulturno-istorijskog naslijeđa seoskih područja i pokrene agro-turizam na katunima. Projekat je u kratkim crtama predstavljen u prethodnom biltenu. U ovom izdanju su uglavnom predstavljene aktivnosti i rezultati ostvareni u drugom dijelu prve godine istraživanja. Više detalja o projektu i projektnim aktivnostima možete naći na veb strani projekta : www.katun.me

Glavni rezultati

- ✓ Podaci dobijeni sveobuhvatnom anketom (sa detaljnim upitnikom) na svim katunima analizirani su, sistematski provjereni i uneseni u odgovarajuće baze podataka.;
- ✓ U cilju detaljnog opisa rasa, morfometrijska karakterizacija bardoka rase ovaca je urađena mjerenjem najvažnijih tjelesnih mjera, dok je za genetičku karakterizaciju uzeto 160 uzoraka krvi od tri rase ovaca (Bardoka, Ljaba i Pivska pramenka). Takođe, urađena je genetička karakterizacija beta laktoglobulina ovaca.
- ✓ Analiziran je kvalitet i higijenski parametri mlijeka i tradicionalnih mlječnih proizvoda na Kučkim planinama (kučki sir) i na području Durmitora (durmitorski skorup).
- ✓ Snimljena je originalna tehnologija proizvodnje kučkog sira i durmitorskog skorupa.
- ✓ Novi uzorci zemljišta i biljnog materijala su uzeti na Žabljaku (HM Durmitor) i sa uzorcima iz prethodnih šest mjeseci, kompletirana je laboratorijska analiza.
- ✓ Istraživano je zdravstveno stanje šuma munike (*Pinus heldreichii*) u Kučkim planinama. Izvršena je morfološka i genetička karakterizacija simbiotskih i patogenih gljiva.
- ✓ Dizajnirane su GIS baze podataka koji se tiču šuma / biodiverziteta: jedna za ljekovite biljke i gljive i jedna sa šumskim zajednicama.
- ✓ Transfer znanja: održana su 4 treninga i 2 radionice iz oblasti održive poljoprivrede i jačanja agro-turizma

[nastavak na sljedećoj strani....](#)

“Valorizacija crnogorskih katuna kroz održivi razvoj poljoprivrede i turizma – KATUN” je dvogodišnji istraživački projekat (april 2015. - mart 2017.), koji vodi Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore, a finansira Ministarstvo nauke CG kroz kredit Svjetske Banke, INVO -HERIC No: 01-646.

Glavni rezultati

- ✓ Po pitanju ruralne baštine, tokom 23 terenska istraživanja, utvrđena je precizna lokacija i stanje na 63 katuna u 12 oblasti, odrađeno njihovo mapiranje i prikupljena foto-dokumentacija,
- ✓ Kreirana je baza podataka sa 151 katunom i 2224 pripadajuća objekta,
- ✓ Dobijeni su značajni etnografski podaci o životu na katunima tokom arhivskih i bibliotečkih istraživanja, kao i kroz razgovore sa farmerima tokom terenskih istraživanja
- ✓ Prepoznati su ključni turistički resursi (npr. prirodna i kulturna baština) i aktivnosti (rekreacija, gastro) i opisani po stepenu privlačnosti; prepoznate su ključne turističke rute koje povezuju katune sa postojećim i potencijalnim atrakcijama i aktivnostima.

Radi realizacije predstojećih istraživačkih aktivnosti na KATUN projektu, odabrana su 2 mlada istraživača:

Milena Đokić angažovana je na projektu Katun kao mladi istraživač na karakterizaciji rasa stoke. Prošle godine završila je postdiplomske akademske studije, a tema završnog rada joj je bila „Primjena genomske selekcije u govedarstvu“. Student je magistarskih akademskih studija na Biotehničkom fakultetu. Program stručnog osposobljavanja u periodu od devet mjeseci je obavila na Biotehničkom fakultetu, gdje je bila uključena u izvođenje nastave, laboratorijski rad i terenske aktivnosti. Milena je dobitnica nagrade Glavnog grada Podgorice za 2013. godinu, nagrade Univerziteta Crne Gore kao najbolji student za 2014. godinu i stipendije Biotehničkog fakulteta i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Dragana Drobnjak angažovana je kao mladi istraživač na unapređivanju poljoprivrede na Katunima. Završila je postdiplomske specijalističke akademske studije, sa temom završnog rada „Proizvodnja junećeg mesa u Evropskoj uniji“ 2015. godine. Program stručnog osposobljavanja u periodu od devet mjeseci obavila je na Biotehničkom fakultetu, gdje je učestvovala u laboratorijskom radu i u terenskim aktivnostima. Student je magistarskih akademskih studija na Biotehničkom fakultetu.

Istraživačke aktivnosti na projektu KATUN realizuju se u bliskoj saradnji s međunarodnim partnerima. U nastavku teksta, dat je kratak prikaz partnera i njihove uloge u projektu KATUN.

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

1. Univerzitet Ljubljana - Biotehnički fakultet

Misija je Biotehničkog fakulteta da pruža univerzitetski nivo savremene stručne i dodiplomske i postdiplomske nastave, da obavlja naučna istraživanja i pruža usluge u oblasti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva i pripadajućih proizvodnih tehnologija. Naučnoistraživački rad kombinuje osnovna, primijenjena i razvojna istraživanja, omogućujući brzi prenos rezultata istraživanja u praksu.

U realizaciju projekta KATUN uključeno je Odjeljenje za stočarstvo, sa dvije jedinice: a) Katedra za ekonomiku poljoprivrede, agrarnu politiku i zakonodavstvo; i b) Institut za mljekarstvo i probiotike. Prof. dr Emil Erjavec i prof. dr Luka Juvančič sa Katedre za ekonomiku poljoprivrede su u aktivnostima projekta od samog početka. Radili su na pripremi upitnika za sprovođenje ankete o poljoprivrednim resursima i aktivnostima na katunima. Upitnik je korišćen za generalno anketiranje i tzv. dubinske intervjuje sa odabranim proizvođačima sa područja Kučkih planina (54 domaćinstva) i Durmitora (42 domaćinstva) tokom ljeta 2015. Osim toga, u avgustu 2015. su obavljani dubinski intervjui sa proizvođačima koji su pokazali poduzetničke vještine i interes da prošire svoje poslovanje. Te su intervjuje zajednički obavili ovi profesori iz Slovenije i crnogorski stručnjaci. Svi dobijeni podaci su sistematizovani i statistički obrađeni.

Projektna saradnja sa Odjeljenjem za stočarstvo BTF-a će se nastaviti u više pravaca. Program mobilnosti – Mjere politike ruralnog razvoja i novi CAP prof. M. Markovića će se realizovati u ovom odjeljenju u prvoj polovini jula 2016. godine. Osnovni je cilj ovog programa mobilnosti da se steknu nova znanja o dizajniranju i implementaciji mjera ruralnog razvoja koje se odnose na planinska područja u Sloveniji – državi koja ima dugogodišnje iskustvo u njihovoj primjeni.

Program mobilnosti mr Dušice Radonjić, takođe će se realizovati u Odjeljenju za stočarstvo u oblasti ishrane domaćih životinja. Naglasak je na ishrani stoke tokom pašne sezone ljeti, a posebno je važno ispitati kvalitet pašnjaka kako bi se dobila jasnija slika o njihovoj pravoj vrijednosti i sagledale mogućnosti za poboljšanje. Stoga je Dušica Radonjić otpočela zajednički rad sa kolegama iz ovog odjeljenja. Ona je boravila u Laboratoriji za ishranu životinja kako bi stekla uvid u metode koje se koriste za određivanje masnih kiselina u mlijeku i njihovoj vezi sa korišćenim hranivima, što je tema kojom se bavi u pripremi doktorske disertacije.

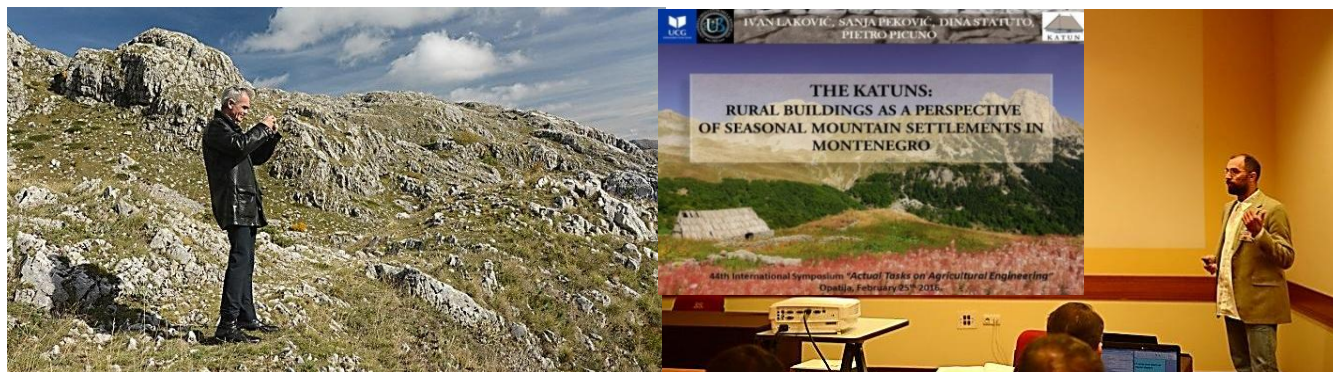

BTF Ljubljana - Institut za mljekarstvo i probiotike je takođe uključen u aktivnosti na projektu KATUN u oblasti mlječnih proizvoda (sir i skorup - kajmak), prvenstveno u stvaranju novih vrsta sira u HM Durmitor (polutvrđi i sir s aromatičnim biljem), kao i dvije vrste kozjeg sira (polutvrđi i bijeli salamurni sir) u kompaniji "Intertehna" Berane; zatim u osnivanju udruženja proizvođača s ciljem promocije i zaštite geografskog porijekla (PDO) odabranih mlječnih proizvoda sa područja Kuča i Durmitora, pripremi zahtjeva za zaštitu geografskog porijekla; prikupljanju relevantnih podataka (u skladu sa nacionalnim zakonom) radi pripreme specifikacije za odabrane mlječne proizvode.

2. Univerzitet Bazilikata

Univerzitet Bazilikata je javni državni Univerzitet, koji se nalazi u Potenci i u Materi, u oblasti Bazilikata u južnoj Italiji, koji je poznat po svojim poljoprivrednim, kulturnim i turističkim usmjerenjima. Sastoji se od nekoliko škola i departmana, istraživačkih centara, međuuniverzitetskih centara izvrsnosti i laboratorija, koji su angažovani u očuvanju i stimulisanju kulturne, ekonomske i prirodne baštine regiona. Jedan od departmana Univerziteta Bazilikata je SAFE škola koja je fokusirana na aktivnosti u oblasti poljoprivrede, šumarstva, tehnologije hrane i upravljanja životnom sredinom.

Prof. Dr Pietro Picuno (SAFE) ima značajnu ulogu u realizaciji aktivnosti projekta KATUN, uglavnom prenosom znanja o različitim aspektima agroturizma iz regiona Bazilikata odgovarajućim subjektima u Crnoj Gori. U oktobru 2015. promovisao je južnoitalijanska iskustva predstavljajući porodične zadruge u agroturizmu poljoprivrednicima sa Durmitora i u oblasti Kuča.

Prof. Picuno je održao predavanje na FTHM u Kotoru, na temu agroturizma, gde su studenti i predstavnici lokalnih turističkih organizacija bili u mogućnosti da saznaju više o italijanskim iskustvima u razvoju agroturizma. Osim toga, pomogao je u diseminaciji aktivnosti projektnog tima i rezultata istraživanja na 44. međunarodnoj konferenciji *Actual Tasks on Agricultural Engineering*, koja je održana u Opatiji februara 2016. Takođe je veoma aktivan u inicijativama za unapređivanje projektnih aktivnosti kroz pristupanje drugim projektnim inicijativama koje finansira EU, poput ADRION-a.

Švedski univerzitet poljoprivrednih nauka (SLU)

Bavi se istraživanjima, edukacijom, praćenjem i procjenom stanja životne u oblastima poljoprivrede, šumarstva, prehrambene industrije, ekologije, veterine i biotehnologije. Istraživanja i obrazovanje na SLU obuhvataju dijapazon od gena i molekula do biološke raznolikosti, zdravlja životinja, održivog šumarstva i obezbjeđivanja hrane.

Odjeljenje za šumsku mikologiju i fitopatologiju, jedno od 39 odjeljenja na SLU, provodi fundamentalna i primijenjena istraživanja, usmjerena ka interakcijama koje uključuju biljke, patogene, simbiotske i saprotrofne gljive i druge mikroorganizme, i njihovom ulogom u šumskim i poljoprivrednim sistemima.

Šume i biodiverzitet su oblast istraživanja Odjeljenja za šumsku mikologiju i fitopatologiju SLU u okviru KATUN projekta. Istraživačke aktivnosti su usmjerene na rasprostranjenost šuma munike (*Pinus heldreichii*) na Kučkim planinama, sa ciljem da se izvrši inventarizacija i karakterizacija šuma, kao i diverziteta gljiva.

Šume munike u Crnoj Gori su jedinstvene i predstavljaju veoma važnu komponentu za očuvanje biodiverziteta. Munika je tercijarni relikv i subendemit Balkana. Zajednice munike prostiru se na gornjoj granici šume u visokoplaninskim područjima izloženim uticaju Mediteranske klime, na krečnjačkim terenima na nadmorskim visinama 1200-2000 m. One obezbjeđuju veliki broj ekosistemskih servisa u planinskom regionu koji su od presudnog značaja za društvo, uključujući zaštitu od prirodnih gravitacionih nepogoda, kao što su erozija, lavine, odroni kamenja, a imaju značaja i za nedrvne šumske proizvode. U današnje vrijeme šume munike su često ugrožene šumskim požarima.

Patogene i simbiotske gljive utiču na zdravstveno stanje šumskog drveća. Pored toga, simbiotske gljive su neophodne za normalan rast borova. Međutim, ima malo podataka o strukturi zajednica patogenih, simbiotskih ili drugih gljiva koji se razvijaju u rizosferi munike.

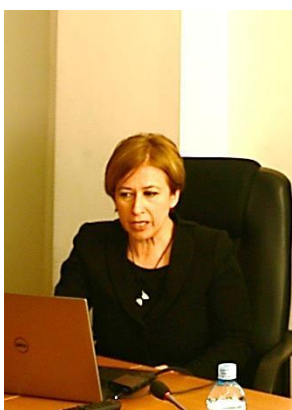
U saradnji istraživača sa BTFa i istraživača sa SLU (dr Rimvisa Vasaitisa i dr Audriusa Menkisa) razvijena je odgovarajuća strategija za uzimanje uzoraka, koja je i provjerena na terenu. Transfer znanja istraživača sa SLU prema istraživačima u Crnoj Gori obavljen je u oktobru 2015. Odabrani su i posjećeni reprezentativni lokaliteti i izvršena procjena njihove pogodnosti za proučavanje simbiotskih i patogenih gljiva i prikupljanje odgovarajućeg biljnog materijala.

Kasnije je dr Jelena Lazarević, istraživač sa BTFa, boravila na SLU, gdje se obučavala za morfološku i molekularnu identifikaciju simbiotskih i patogenih gljiva, radeći na materijalu sa munike. Uzorci četina sa 5 lokaliteta obrađeni su i pripremljeni za sekvenciranje visokog protoka (sekvenciranje nove generacije). Generisane sekvence biće analizirane upotrebom bioinformatičkih metoda u saradnji istraživača sa BTFa i SLU. Terenski i laboratorijski rad biće nastavljen i tokom druge godine realizacije projekta, uglavnom sa simbiotskim gljivama.

ITABC kombinuje takozvane “tvrde nauke” sa “humanijim naukama” radi iznalaženja i uspostavljanja zajedničkog jezika u istraživanjima koja se primjenjuju u kulturnoj baštini. Oni implementiraju i optimizuju nove metodologije i tehnologije proučavanja prostora i istorijskih artefakta. Nove metode i tehnologije su namijenjene stvaranju novih i uvećanju postojećih znanja i uživanja u kulturnom, arheološkom i arhitektonskom nasljeđu u Italiji i inostranstvu. Cilj je da se razviju strategije za preventivnu konzervaciju i upravljanje kulturnim resursima, predstavljajući inovativan pristup zaštiti, konzervaciji i valorizaciji kulturnog nasljeđa.

U realizaciji aktivnosti na projektu KATUN, istraživači Istorijskog instituta saraduju sa kolegama iz Laboratorije za virtuelnu baštinu u CNR-ITABC, koja se fokusira na upotrebu digitalnih tehnologija u arheologiji i valorizaciji kulturne baštine. Laboratorija ima različite projekte, od istraživanja i implementacije geografskih informativnih sistema, do virtuelnih rekonstrukcija pejzaža, lokaliteta i artefakta, čiji je cilj da predstave istorijske procese kroz interakcije u prožimajućoj okolini. Laboratorija trenutno radi na nekoliko evropskih i nacionalnih projekata i jedan je od vodećih italijanskih centara po pitanju multimedija i virtuelne stvarnosti u domenu valorizacije kulturne baštine.

U okviru programa mobilnosti “Edukacija u primjeni IT tehnologija u zaštiti baštine” istraživači Istorijskog instituta Crne Gore (dr Ivan Laković i dr Tatjana Koprivica), boravili su decembra 2015. u ITABC, u Rimu. Predstavljene su im primjene savremenih IT tehnologija i procedura u kulturnoj i istorijskoj baštini (integrativni pristup zajedničkim arheološko-arhitektonskim istraživanjima, geomorfološke i geofizičke analize u arheološkim istraživanjima, fotogrametrija i rekonstrukcija potencijalnih pejzaža u prošlosti; procedure i metodologije digitalne prezentacije, metodologije topografskih istraživanja, prostorne analize i oprema za GIS), kao i multidisciplinarna istraživanja za analizu, dokumentaciju, evaluaciju, obnavljanje, konzervaciju i eksploataciju graditeljskog nasljeđa.

Tokom marta 2016. Istorijski institut je organizovao radionicu “IT tehnologije u kulturnoj baštini, zaštita, očuvanje i valorizacija” koju je vodila dr Sofia Pescarin, iz CNR-ITABC. Glavne teme su bile primjene procedura i metodologija digitalnih prezentacija kulturne baštine, metodologije topografskih istraživanja, 3D modelovanje objekata kulturne baštine, kao i prostorna naliza i GIS oprema.

Zajedničke aktivnosti sa ITABC-CNR nastaviće se i u drugoj projektnoj godini (terenski rad, 3D modeli tipičnih koliba, digitalna analiza terena i razvoj 3D modela terena u Kučkim planinama i na Durmitoru).

U realizaciji projekta komercijalne kompanije igraju vrlo važnu ulogu: HM Durmitor Žabljak, Stara kuća doo, Podgorica i Intertehna doo Berane.

"HM Durmitor" Žabljak

Glavne aktivnosti kompanije su turizam, poljoprivreda i trgovina. Osim hotela "Žabljak" i restorana "Momčilov grad", HM Durmitor posjeduje 350 ha livada i pašnjaka i farmu ovaca sa više od 700 priplodnih grla, koja je locirana na udaljenosti oko 4 km od centra Žabljaka. To je najveća farma ovaca u Crnoj Gori. Bavi se organskom proizvodnjom i to: jagnječeg i ovčijeg mesa, mlječnih proizvoda ("skorup", nemasnog ovčjeg sira "Prijo" i specijalnog mlječnog proizvoda "saljevak") Ova kompanija ima svoj katun u Dobrom dolu, na oko 1900 m nadmorske visine u području Durmitora, oko 20 km od Žabljaka. Tokom ljeta (od sredine juna do početka avgusta) ovce su na katunu. Ovaj aspekt stočarske proizvodnje u HM Durmitor je posebno interesantan za KATUN projekat.

HM "Durmitor" je uključen u većinu projektnih aktivnosti: treninzi, radionice, demonstracioni ogledi na farmi i sl. Važan zajednički zadatak je rad na stvaranju novih mlječnih proizvoda (sireva), uz podršku BTF stručnjaka, ali i kroz angažman prof dr Bogdana Perka iz Slovenije, kao konsultanta za ovu specifičnu aktivnost. Takođe, nabavljena je oprema za ovu svrhu (vakuum pakerica i presa za sir) iz sredstava projekta.

U cilju poboljšanja proizvodnju stočne hrane, zasijane su nove ogledne površine ovog proljeća. U pripremi su priručnici za gajenje ovaca i goveda, koji su prilagođeni poljoprivrednicima, a poseban naglasak dat je rasi goveda Angus, koju kompanija uskoro treba da nabavi.

Promotivne i marketinške aktivnosti na području Durmitora, planirane kroz projekat, usmjerene su na HMD kompaniju i porodična gazdinstva. Posebna pažnja će biti na jačanju agroturizma na HMD katunu Dobri do i širenje pozitivnih iskustava na druga domaćinstva.

Adresa: Trg durmitorskih ratnika 1, 84220 Zabljak, e-mail: hmdurmitor@hotmail.com

Tel.: +382 (0) 77 400190,

"HM Durmitor" je dio "The Hotel Management Aktiengesellschaft" koji je u Crnoj Gori prisutan od 2004.

“Stara kuća” doo Podgorica

Vodeća je turistička i poljoprivredna kompanija u Kučkim planinama. U svom poslovnom modelu promovirše tradicionalne vrijednosti, oslanjajući se na kulturno i ekonomsko nasljeđe regiona. Povezujući nacionalnu kuhinju, smještajne kapacitete u tradicionalnom stilu i poljoprivredne proizvode, kompanija je izgradila reputaciju prepoznatljivom ponudom koja podsjeća na lokalnu istoriju i i promovirše lokalne proizvode, kroz svoje odmaralište (kolibe, restoran, skijalište za djecu, igralište itd.) na Kučkim Koritima (30 km od Podgorice), restoranom nacionalne kuhinje u Podgorici i farmom u Donjem Stravču u podnožju planine Žijevo. Vizija su autohtoni poljoprivredni proizvodi za turističku namjenu. Trenutno postoji nekoliko tekućih aktivnosti na valorizaciji lokalnih potencijala u turizmu i prodaji (organska poljoprivredna proizvodnja, stvaranje novih proizvoda i poboljšanje postojećih marketinških linija).

U okviru **KATUN projekta** kompanija ima podršku projektnih partnera za poboljšanje i obogaćivanje svoje poljoprivredne i turističke ponude, eliminišući “uska grla” u sadašnjim aktivnostima i podspješujući ekonomski razvoj oblasti u cjelini. To se sprovodi podrškom organskoj proizvodnji povrća, promocijom tradicionalnih jela i proizvoda i obezbjeđivanjem infrastrukturne podrške drugim projektnim aktivnostima.

Adresa: Iva Andrića 5, 81000 Podgorica Tel: +382 (0) 69 030204, +382 (0) 69 952 350
veb strana: <http://www.starakuca.me>

D.o.o “INTERTEHNA” Berane

Kompanija je osnovana 1990. Važan dio aktivnosti ove kompanije odnosi se na poljoprivredu: pčelarstvo i farmu koza sa proizvodnjom sira. Kompanija je počela sa malim stadom koza alpske rase (20 muznih grla), koje danas ima 250 muznih koza. Paralelno, prošireni su kapaciteti za preradu mlijeka, u kojima se danas prerađuje 2000 litara mlijeka dnevno, sa sopstvene i s okolnih farmi. Asortiman proizvoda je veliki (meki sir, polutvrđi sirevi, surutka, kajmak, albuminski sir itd). Do sada je INTERTEHNA primila nekoliko nagrada: najbolja farma koza na regionalnoj izložbi u Beranama (2013), Velika zlatna medalja za kozji sir na 78. novosadskom sajmu (2011) i Zlatna medalja za kozji sir na 79. novosadskom sajmu (2012).

Ovo je **novi partner na projektu KATUN** (od maja 2016), koji će biti uključen u kreiranje novih mlječnih proizvoda, brendiranje i promociju tradicionalnih proizvoda. Kroz projekat će biti pružena stručna podrška postojećoj farmi koza, kao i analiza kvaliteta mlječnih proizvoda. Predmet posebne pažnje u zajedničkom radu biće kreiranje 2 nove vrste kozjeg sira – polutvrđi i bijeli sir u salamuri). Za ovu namjenu, sredstvima projekta nabavljena je oprema (vakum pakerica i presa za sir). Takođe će biti razvijani drugi važni aspekti gajenja koza i pravljenja sira (edukacija kako unaprijediti tehnologiju i kvalitet mlječnih proizvoda i kako da se razviju prepoznatljiva pakovanja za nove sireve).

D.O.O INTERTEHNA – BERANE,
Adresa: Mirka Arsenijevića 10,
tel: +382 051 232 210

KATUN tim sa zadovoljstvom najavljuje

Međunarodnu konferenciju:

ODRŽIVI RAZVOJ PLANINSKIH PODRUČJA

- Iskustva, izazovi i perspektive -

koja će se održati na Žabljaku, 14-16 sept., 2016

Konferencija se organizuje u saradnji sa svim projektnim partnerima i uz podršku Crnogorske akademije nauka i umjetnosti (CANU)

Konferencija će biti fokusirana na društveni, kulturni i ekonomski okvir za razvoj planinskih područja, a posebno na teme:

- Društvene inovacije i preduzetništvo u ruralnom razvoju
- Održiva poljoprivreda u planinskim područjima, posebno na katunima
- Promocija i zaštita tradicionalnih proizvoda
- Ekosistemske usluge u planinskim područjima, zaštita životne sredine i biodiverzitet
- Održivi eko-ruralni turizam
- Kulturno-istorijsko nasljeđe: priča, materijali, perspektive.

Okrugli sto na kom će se razgovarati o idejama i preporukama za dalji razvoj katuna biće organizovan na kraju programa Konferencije.

Uvodne referate po pozivu će imati sljedeći stručnjaci:

- ✓ **Prof. Dr Stefano Grego**, FAO, Svjetska fondacija za kulturno nasljeđe u poljoprivredi
- ✓ **Prof. Dr Emil Erjavec**, Univerzitet Ljubljana, Biotehnički fakultet
- ✓ **Prof. Dr Natalija Bogdanov**, Univerzitet u Beogradu – Poljoprivredni fakultet
- ✓ **Prof. Dr Giovanni Giuseppe Vendramin**, NRC-Institut za bionauke i bioresurse, Italija
- ✓ **Prof. Dr Jelena Erdeljan**, Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet
- ✓ **Dr Izidora Marković Vukadin**, Institut za turizam, Hrvatska
- ✓ **Dr Marija Klopčič**, Univerzitet Ljubljana, Biotehnički fakultet

Više informacija na veb sajtu KATUN projekta

www.katun.me.

https://www.facebook.com/pages/KATUN/1122617614430444?fref=ts&ref=br_tf

<https://twitter.com/Katunmne>

<https://instagram.com/katunmne/>

<https://www.linkedin.com/pub/katun-mne/b9/4b0/219>

